

Plantedirektoratet

Vedrørende definition af fodergræs

Seniorforsker
Finn Pilgaard Vinther

Dato: 31-03-2011

Dir.: 8999 1861
E-mail: finn.vinther@agrsci.dk

Side 1/5

Plantedirektoratet (PD) er i gang med arbejdet med bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække for planperioden 2011/12, og har i den forbindelse stillet uddybende spørgsmål til listen over afgrødekoder, der må betegnes som fodergræs.

Det vedlagte svar er udarbejdet af undertegnede, og akademisk medarbejder Inge Toft Kristensen, Institut for Jordbrugsproduktion og Miljø, har udarbejdet de viste oversigter over afgrødekoder.

Med venlig hilsen

Finn P. Vinther,
Seniorforsker og temakoordinator for Miljø og bioenergi

Spørgsmål fra PD:

I forbindelse med udarbejdelsen af gødskningsbekendtgørelsen for 2011/12 fremfører erhvervet at der er en fejl i listen over hvilke afgrødekoder der må betegnes som fodergræs. De mener, at det ikke er alle de afgrødekoder som DJF har sagt var fodergræs som indgik i virkemidlet. PD er blevet lidt i tvivl om de har ret da virkemidlets effekt på 230 tons N er regnet ud fra Noget for Noget rapportens 15.000 ha (grøn vækst). Her er der regnet på følgende afgrødekoder: 255-278, 260-263 og 173.

- (1) Plantedirektoratet vil derfor gerne vide, om vi får en ekstra effekt af at vi sandsynligvis har nogle flere ha med. PD vil gerne vide hvad forskellen i N-effekten (i ca. ton N) er af virkemidlet, hvis henholdsvis listen i den nuværende bekendtgørelse som DJF har udarbejdet anvendes, og listen fra "Noget for Noget" rapporten anvendes.
- (2) Vi vil desuden gerne vide hvordan hvad forskellen er i ha på de to lister?

DJF svar:

Først en kort gennemgang af, hvordan reglen omkring omlægning af fodergræs er blevet til:

Ligesom flere andre virkemidler i Grøn Vækst, er reglen om omlægning af fodergræs baseret på estimater fra den såkaldte "Noget for Noget" rapport¹, hvor de foreslåede virkemidler som bekendt var tænkt som frivillige virkemidler med henblik på at jordbruger kunne få tilladelse til at anvende mere kvælstof, svarende til den effekt som virkemidlet måtte have. Disse virkemidler er "overført" direkte til Grøn Vækst som generelle virkemidler.

Citat fra "Noget for noget":

"Søgaard (2004) anslår, at udsættelse af pløjetidspunktet fra efterår til forår vil reducere udvaskningen med 25-50 kg. Der udvaskedes i gennemsnit 36 kg N/ha mere ved efterårspløjning."

Endvidere:

"Landscentret anfører, at tiltaget kun vil kunne anvendes på kvægbrug, der har kløvergræs. Det vil typisk sige kvægbrug på sandjord. Der findes

¹ Anonym (2008). Afrapportering fra arbejdsgruppen om udredning af mulighederne for justering af afgrødenormsystemet med henblik på optimering af gødsknings- og miljøeffekt. Miljøministeriet og Fødevareministeriet, 2008 (http://www.mst.dk/NR/ronlyres/C77E370E-EE2E-48F8-ABE6-BF8D04B2C94C/61974/FVM057_NogetforNogetendeligafrapportering.pdf)

ingen landsdækkende oversigt over, hvor stort et græsareal der i dag ompløjes om efteråret. Tiltaget antages kun at kunne anvendes i begrænset omfang. Dansk Landbrugsrådgivning, Landscentret skønner groft, at ca. 1.000-2.000 bedrifter dækkende et areal på 10.000-20.000 ha vil anvende virkemidlet.”

Endelig er det nævnt i Noget for Noget rapporten, at
”For hver hektar fodergræs (afgrødekode 255-278, 260-263, 173), der ompløjes i perioden 1. februar.....”

I Grøn Vækst har man – så vidt vi kan vurdere ud fra teksten i ”Grøn Vækst Virkemiddelkataloget”² - derfor antaget, at hvis 15.000 ha (gennemsnit af Landscentrets skøn på 10.000-20.000 ha) bliver ompløjet forår i stedet for efterår, vil det med en effekt på 36 kg N/ha resultere i, at virkemidlet har en samlet effekt på $15.000 \times 36 = 540.000$ kg N = 540 tons N i rodzonen. Med den i Grøn Vækst benyttede retention på 58% svarer det til en effekt i havmiljøet på 230 tons N. Som det fremgår er der en betydelig usikkerhed på dette estimat, og effekten vil kunne beregnes til at ligge mellem 250 og 1.000 tons N i rodzonen, eller ca. 100-420 tons N i havmiljøet, afhængig af om der anvendes den øvre eller nedre ende af intervallerne. Usikkerheden forstærkes af, at der på det seneste er rejst tvivl om retentionsprocenten på 58, jf. DJF’s og DMU’s notat af 17/12 2010 vedr. effekter af forskellige tiltag i forbindelse med Grøn Vækst.

I tabellen herunder vises en oversigt over de afgrødekoder, der regnes som ”fodergræs” i Vejledningen 2010/11, samt arealet af disse og det samlede areal i perioden 2006-2010. DJF, som har udarbejdet den nævnte liste, har ikke været opmærksom på at virkemidlet er baseret på nogle bestemte afgrødekoder, men har medtaget alle afgrødekoder, der teoretisk set kan betegnes som fodergræs. Men som rigtigt påpeget af Videncentret, så indgik der imidlertid kun nogle af disse i ”Noget for Noget” rapporten (markeret med et ”ja”), og det samlede areal af disse er vist i den efterfølgende tabel.

² Anonym (2010) Virkemiddelkatalog - Til brug for vandplanindsatsprogrammer. Version 03 Januar 2010.

AFGR KODE	tekst	Noget for Noget	2006	2007	2008	2009	2010
170	Græs til fabrik		1.708	1.874	1.903	2.685	1.307
171	Lucerne til slæt (inkl. til eget foder)		2.740	2.248	1.983	2.349	3.277
172	Lucerne med min. 25 pct. græs til slæt (inkl. til eget foder)		1.151	1.282	1.662	2.332	2.873
173	Kløver til slæt (inkl. til eget foder)	ja	115	146	74	161	368
174	Kløvergræs til fabrik						353
250	Permanent græs med meget lavt udbytniveau		27.136	26.792	53.411	21.084	15.674
251	Permanent græs med lavt udbytniveau		38.205	34.567	37.229	28.274	24.115
252	Permanent græs med normalt udbytniveau		93.000	90.179	91.324	82.607	79.764
253	Miljøgræs, MVJ-ordning 1 (80 N)		3.376	2.613	227	219	274
254	Miljøgræs, MVJ-ordning 2 (0 N)		42.785	39.744	5.844	58.580	63.655
255	Permanent græs, under 50 pct. kløver omlagt mindst hvert 5. år	ja	4.312	4.523	4.453	4.391	4.089
256	Permanent græs, over 50 pct. kløver omlagt mindst hvert 5. år	ja	359	381	317	403	295
257	Permanent græs, uden kløver omlagt minimum hvert 5. år	ja	2.745	3.105	3.226	3.238	3.666
258	Perm. Græs, ø-støtte	ja			306	6	95
259	Permanent græs til fabrik minimum 6 tons udbytte	ja	298	278	185	185	125
260	Kløvergræs under 50 pct. kløver (omdrift)	ja	202.694	203.400	209.437	216.576	222.755
261	Kløvergræs over 50 pct. kløver (omdrift)	ja	4.765	4.067	3.538	2.885	2.283
262	Lucerne og lucernegræs m. over 50 % lucerne (omdrift)	ja	115	222	300	282	301
263	Græs uden kløver (omdrift)	ja	56.333	58.357	68.496	70.147	72.191
264	Græs og kløvergræs uden norm			2.009	8.109	14.663	15.404
265	Græs/kl. græs slæt for forårssæt afgrøde eller ital. Rajgræs t		342	519	1.009	1.081	1.719
266	Græs/kløvergræs, under 50 pct. kløver med ekstremt lavt udby		2.581	2.468	2.909	1.896	1.774
267	Græs/kløvergræs, under 50 pct. kløver med meget lavt udbytt		1.872	2.002	2.460	2.535	3.446
268	Græs/kløvergræs, under 50 pct. kløver med lav udbytte		4.207	5.895	7.852	7.656	9.451
270	Græs til udegrise		1.144	1.017	979	821	847
272	Permanent græs til fabrik omlagt mindst hvert 5. år		31	18	20	17	16
273	Permanent lucerne til fabrik, omlagt mindst hvert 5. år		7	89	81	87	111
274	Permanent lucerne med min. 25 % græs til fabrik, omlagt mir					83	15
276	Permanent græs og kløvergræs uden norm		12.769	16.686	18.534	16.777	21.030
277	Permanent kløver til fabrik, omlagt mindst hvert 5. år		40	15	11	3	2
278	Permanent lucerne og lucernegræs med over 50 pct. lucerne,			2	16	18	29
279	Permanent kløvergræs til fabrik omlagt mindst hvert 5. år						1
350	Miljøgræs med N-kvoté					3.135	1.569
			504.828	504.500	525.893	545.174	552.873

AFGR KODE	tekst	Noget for Noget	2006	2007	2008	2009	2010
173	Kløver til slæt (inkl. til eget foder)	ja	115	146	74	161	368
255	Permanent græs, under 50 pct. kløver omlagt mindst hvert 5. år	ja	4.312	4.523	4.453	4.391	4.089
256	Permanent græs, over 50 pct. kløver omlagt mindst hvert 5. år	ja	359	381	317	403	295
257	Permanent græs, uden kløver omlagt minimum hvert 5. år	ja	2.745	3.105	3.226	3.238	3.666
258	Perm. Græs, ø-støtte	ja			306	6	95
260	Kløvergræs under 50 pct. kløver (omdrift)	ja	202.694	203.400	209.437	216.576	222.755
261	Kløvergræs over 50 pct. kløver (omdrift)	ja	4.765	4.067	3.538	2.885	2.283
262	Lucerne og lucernegræs m. over 50 % lucerne (omdrift)	ja	115	222	300	282	301
263	Græs uden kløver (omdrift)	ja	56.333	58.357	68.496	70.147	72.191
			271.438	274.202	290.144	298.088	306.042

Effekten af at udskyde ompløjning af fodergræs fra efterår til forår afhænger af hvor meget der i forvejen bliver ompløjet om foråret. Der findes imidlertid ingen opgørelser af dette, og det gennemsnitlige tal på 15.000 ha, baseret på Landscentrets grove skøn på 10.000 – 20.000 ha, vurderes at være et rimeligt bud, når ompløjning forår i stedet for efterår anvendes som et frivilligt virkemiddel. Som generelt virkemiddel vil det muligvis dreje sig om et større areal, og dermed en større effekt, men hvor meget større, er det ikke muligt at give et estimat af.

Konklusion

- Listen over hvilke afgrødekoder, der må betegnes som fodergræs bør rettes således at det svarer til de afgrødekoder, der er anført i Noget for Noget rapporten, dvs. afgrødekoderne 255-278, 260-263 og 173.
- Virkemidlets effekt på 230 tons N til havmiljøet, som er beregnet ud fra Noget for Noget rapportens 15.000 ha, vurderes at være i "den lavere ende" af hvad der kan forventes når virkemidlet anvendes som generelt virkemiddel, men det er ikke muligt at give et mere præcist estimat.

